

05
440

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE.

VEAIC MOU

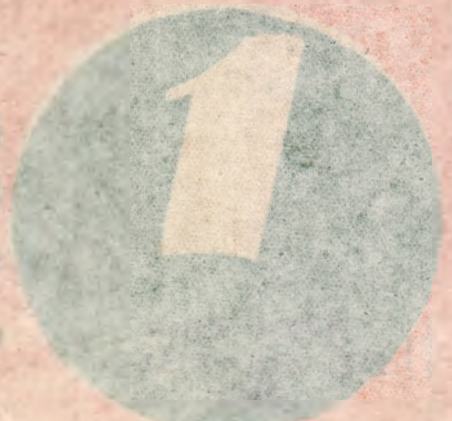
ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

DIN SUMAR: 165918

- Vagabundul „zburător” la început de drum ● Luna — o nație abandonată? ● Ordinatoarele și performanțele din anul 2000 ● Cui și cum memorăm ● Modernizarea sau feminizarea? ● Prizonier în „Turnul diavolului” ● Tribul Invisibil ● Scena din viața cimpanzeilor ● Pagina de umor

Handwritten scribble

Municipiul Davila
SALA DE LECTURA

Bărbații și femeile... Deosebiri psihologice sînt evidente. Bărbații sînt mai rapizi și mai în viteză și coordonarea mișcărilor alese ale corpului; se orientează mai ușor în spațiu, se bucură de mai multă ușurință tot felul de activități și capacități mecanice. Femeile la rîndul lor sînt, la nivel, mai lente în mișcare și mai puțin precise, rapide, mi-

găloase; îi întrec în rapiditatea și precizia cu care percep anumite lucruri, în memorarea mecanică și facilitatea vorbirii. Cu toate acestea, mulți savanți sînt acum de părere că aceste deosebiri psihologice se vor estompa treptat, pentru ca, într-un timp să dispară chiar cu desăvîrșire... Dar cît este de întemeiat acest pronostic? Răspunsul ni-l dă prof. Igor Kon de la Institutul de cercetări sociale concrete al Academiei de Științe a U.R.S.S.

Documentar

MASCULINIZARE SAU FEMINIZARE?

Paradoxală situație: și de azi se scrie încă tot mai multe date despre existența unor deosebiri psihologice esențiale între sexe, dar sociologii constată, dimpotrivă, o apropiere a lor! Pentru a merge la înțelegerea acestui paradox și ne amintim pe scurt cum au evoluat în cursul secolului douăzeci și douăzeci și trei.

Religia creștină proclama, se știe, o inegalitate de principiu, absolută și de neînlăturat, lăsată de Dumnezeu, între bărbat și femeie. Lupta pentru egalitatea femeii și antrenarea ei în activitatea socială a dat o puternică lovitură acestor concepții. Dar, așa cum se întâmplă mai întotdeauna, și în acest caz s-a observat la un moment dat un exces de zel. Militînd pentru principiul egalității sociale dintre bărbați și femei, opinia publică a pus accentul mai mult pe asemănări decît pe deosebiri. Mulți cugetători de la sfîrșitul secolului XIX și începutul secolului XX înclinau să creadă că toate deosebirile psihologice existente între sexe ar izvorî exclusiv din surse social-istorice și că vor fi înlăturate imediat ce va fi instaurată adevărata egalitate a femeii cu bărbatul. Dar egalitate nu înseamnă de fel asemănare. Dimpotrivă, deosebirile individuale și de grup dintre oameni fac problema egalității foarte acută și actuală. Iar, pe de altă parte, egalitatea socială este ea însăși o premiză a diversității. Înțelegerea acestui adevăr i-a determinat în ultima vreme pe psihologi să studieze mai profund deosebirile psihologice dintre sexe.

- Ce-i interesează pe băieți
- Ce le interesează pe fete

Psihologia modernă nu-și propune să afle răspunsul la întrebarea: care dintre sexe este mai dotat intelectual? Întrucît problema în sine este vagă, iar datele rezultate din tot felul de testări sînt contradictorii. În ce privește, însă,

o seamă de aptitudini specifice, care se pretează la studiu și măsurători experimentale, se poate afirma că unele sînt specifice pentru bărbați și altele pentru femei. Cîteva din ele le-am văzut mai sus. Și mai evidente sînt, însă, deosebirile de interese. Acestea se vădesc încă din copilărie. Băieții, de pildă, sînt atrași de jocuri mai active, care reclamă forță, de întreceri, de șac; fetele, dimpotrivă, se orientează spre ocupații mai liniștite, cad mai ușor victimă influenței celor din jur. Pentru ele atmosfera psihologică a reședinței are o mai mare însemnătate decît conținutul lor concret. Cercetînd și de desene executate de copii de vîrstă preșcolară, s-a văzut că 70 la sută din băieții de 6-7 ani și-au ales ca temă un peisaj industrial. Fetele de aceeași vîrstă preferă să deseneze căsuțe, copaci, flori, figuri de oameni, peșci și în general. Conform unor date oferite de psihologi din R.D.G. băieții din clasele mari își întrec colegile de aceeași vîrstă în priceperea de a rezolva probleme tehnico-constructive cu precizie un an și jumătate. Fetele,

la schimb, sînt mult mai silitoare: ele sînt, în medie, note mai bune și li se înfățișează mai rar să repete o clasă decît băieții.

Băieții de toate vîrștile sînt mai dinamici, mai perseverenți decît femeile; și emoțional sînt mai statornici. Femeile suferă mai des de nevroze, universul lor emoțional este mult mai delicat, din care pricină apreciază în deosebi statornicia mediului lor social și relațiile dintre oameni.

Ținînd seama de aceste deosebiri, psihologii încearcă de mai multă vreme să realizeze o scară de sinteză care să măsoare gradul de bărbăție sau femininitate al oamenilor. Cea mai serioasă încercare a fost scara lui Terman-Miles (1936) pentru măsurarea orientării și intereselor sociale. Ea mai e utilizată și acum în Occident. Cei mai înalți indici de bărbăție (în sensul interesului pentru un cerc de preocupări și înclînări caracteristice) au fost înregistrați, conform acestei scări, la medici și ingineri; cei mai joși — la ziaristi, artiști plastici și preoți. Indicii cei mai înalți de femininitate au fost înregistrați la fetele în casă, iar cei mai coboriți la sportive și medici. S-a observat, de asemenea, o anumită dependență de vîrstă. În ce privește orientarea și interesele, culmea feminității a fost constatată la elevele de clasa a 8-a, iar culmea bărbăției la elevii de clasa 11-a. Apoi, cu vîrștile, deosebirile s-au estompat, bărbații au devenit ușor feminizați, iar femeile ușor masculinizate.

Dar valoarea practică a testelor s-a dovedit relativă, întrucît aceste scări nu au același numitor: același îns poate obține un calificativ bun la un anume punct, ca de pildă sfera preocupărilor intelectuale, și unul prost la alt punct. În plus, însăși concepția despre bărbăție și femininitate care stă la baza acestor teste reproduce întotdeauna anumite norme de cultură care diferă de la o societate la alta.

● Dispar hotare tradiționale

Pentru sociologie și psihologie socială mai important este studiul așa-numitelor roluri masculine și feminine, adică al normelor sociale prin intermediul cărora societatea definește formele specifice de comportare pentru femei și bărbați, profesiile caracteristice, cercul de interese etc. Comportamentul unui om este determinat de anumite norme de cultură. Deosebirile social-psihologice dintre bărbați și femei nu vor putea fi înțelese dacă nu se va ține seama de formele istorice de diviziune socială a muncii, de distribuirea funcțiilor în familie etc. Vedem astfel că se înregistrează variații mari nu numai în cadrul unor culturi diferite ci și înăuntrul diverselor clase ale aceleiași societăți. Societatea care ține femeile închise în harem produce un tip de caracter total deosebit de acela născut din egalitatea femeii cu bărbatul.

Dar, o dată ajunși aici, specialiștii s-au lovit de cîteva mari dificultăți. În primul rînd însuși rolul social ca normă de comportament dorit este adesea vag, imprecis, mai cu seamă atunci cînd se produce o ruptură cu raporturile tradiționale. În al doilea rînd, una și aceeași normă este în mod diferit interpretată de oameni. În al treilea rînd, comportamentul real al oamenilor nu coincide în totul nici măcar cu propriile lor concepții și orientări.

Problema „feminizării” bărbaților este legată tocmai de modificarea structurilor tradiționale a rolurilor sociale deținute de bărbați și femei. Dar acest proces are două laturi. O dată cu intrarea femeii în producție și în activitatea social-politică se împutinează tot mai mult profesiile specifice bărbătești și exclusiv feminine. Dar și în familie se realizează un grad mai mare de egalitate. Deși mama încadrată în producție are mai puțin timp pentru gospodărie, prestigiul ei crește considerabil. De asemenea întîlnim și în alte

raporturi dintre sexe o mai mare egalitate. De aici, ștergerea unor tradiționale hotare psihologice. Îndeplinind funcții sociale care în trecut erau un monopol al bărbaților, femeile își însușesc astfel și unele deprinderi tradiționale masculine, un stil bărbătesc de gîndire, încredere de sine, maniere bărbătești, fumatul etc. Se petrece, am putea spune, un proces de „masculinizare” a femeii. Și oricît ar fi de jig-nitor pentru sexul tare și mindru, bărbatul, încetînd să mai fie unicul susținător și stăpîn al familiei, cade din ce în ce mai mult sub influența femeii. Nenumărate observații au arătat că fetele joacă un rol tot mai activ în raporturile dintre tineri, îl tutelează pe băieți, le dau sfaturi etc.

Băieții din zilele noastre, pe de altă parte, au o mai mare grijă pentru aspectul lor exterior. Forța fizică brută,

puțin favorabile această dificultate este învinsă, băiatul aflîndu-și alte modele și idealuri. În general, formarea personalității este o consecință a unor raporturi multiple și a educației de a căror tendință adultul nu-și dau întotdeauna seama. Băieților și fetelor li se dăruiesc la diferite vîrste jucării diferite, de mici sînt obișnuiți cu diverse activități. Copiii au de la 3-5 ani o idee despre rolurile masculine și feminine.

Deplasările în raporturile reale dintre sexe modifică firește (deși lent) aceste concepții stereotipe și unii autori sînt de părere că într-un viitor relativ apropiat deosebiri psihologice dintre sexe practic vor dispărea...

Personal cred că aceste pronosticuri nu sînt însă suficient de fondate. Fenomenul înscris de dispariție a tradiționalelor bariere psihologice nu înseamnă încă înlăturarea deosebirilor social-psihologice dintre sexe. Creșterea influenței femeii în familie, în grădinița de copii și școală este în mare măsură compensată de faptul că asupra copilului se exercită o mai mare presiune psihologică. Slăbirea influenței masculine în educație sporește rolul și importanța unor băieți de aceeași vîrstă, îndeosebi la vîrștile adolescenței. Grosolanția accentuată și bravada caracteristică multor adolescenți este o formă sui-generis de afirmare a fondului lor masculin neprețuit în familie și școală. Aceste forme de autoafirmare sînt, firește, naive, iar uneori chiar nimicitoare, cu consecințe grave.

Băieții, se știe, pun mare preț pe întreceri și, de aici, senzația de superioritate. Cunoscutul antropolog american M. Mead a formulat ipoteza că aceste dificultăți psihologice ar putea fi diminuate de preocuparea pentru competițiile sportive și de altă natură care cer din partea copiilor și tinerilor forță și rezistență la o vîrstă timpurie. În felul acesta băieții ar învinge mai ușor greutățile vîrștii de trecere; în această perioadă ei caută mărturi ale propriei lor bărbății acolo unde condițiile sînt dinadins nefavorabile sau acolo unde în virtutea lipsei unor hotare precise între rolurile sociale masculine și feminine însuși criteriile sînt confuze.

Prin urmare „restructurarea” tradiționalelor roluri masculine și feminine, care se petrece sub ochii noștri, este un proces progresiv și ineluctabil. Se schimbă și unele concepții obișnuite asupra particularităților psihologice proprii ambelor sexe. Dar estomparea unor vechi deosebiri nu poate duce la înlăturarea definitivă a deosebirilor psihologice dintre sexe. Vechile deosebiri sînt înlocuite de altele. Studiul acestor fenomene și evidența consecințelor practice este de aceea o misiune importantă a sociologilor și psihologilor.

Prof. Igor Kon

documentar
documentar docum
mentar documentar du
documentar document
mentar documentar docu
documentar documentar docu
mentar documentar docu
mentar documentar docu

Inversare de roluri?

al cărui rol în viața cotidiană a scăzut, își pierde într-o oarecare măsură și valoarea de etalon al frumuseții masculine pe care o avusese odinioară.

Firește, nu ne referim la caracterul trecător al unei mode. Pletele lungi care, unor observatori superficiali, pot să le pară un indiciu primejdios de „feminizare” a băieților, erau altădată obligatorii pentru ținuta aristocraților. De multe ori aceștia recurgeau chiar la peruci. Deplasările reale nu trebuie căutate în aceste elemente, ci în apropierea dintre sferele de activitate și modul de viață ale bărbaților și femeilor.

Iar dacă procesul de apropiere dintre rolurile sociale ale bărbatului și femeii este o necesitate, la fel de necesară este și apropierea trăsăturilor lor psihologice.

● Care sînt implicațiile?

Dar încotro ne poartă această tendință și ce implicații are ea? În primul rînd trebuie să amintim aici de tradiționalul egocentrism masculin: se vorbește de o amenințare la adresa „caracterului masculin” provocată de diminuarea influenței paterne în familie și de preponderanța personalului feminin în orice activitate pedagogică. În familiile unde există tată băiatul își însușește mai devreme și cu mai mult succes rolurile specifice bărbătești și concepții despre ele decît acolo unde tatăl lipsește. Dar și în condiții mai

Ultima mare înfăptuire a anului 1970 : magistrala de fier peste Dunăre, podul Giurgeni—Vadul Oii

EDIFICIUL NOSTRU COMUN

Născută în ziua aceea de neuitat de acum 23 de ani, care s-a înscris ca o piatră de hotar în istoria noastră, Republica exprimă ridicarea poporului pe o treaptă nouă, superioară, a afirmării sale, aceea de unic stăpîn al soartei, de singur beneficiar al strădaniilor sale. Consfîșînd această nouă realitate, ea consacră inaugurarea unei noi ere în tumultuoasa istorie a patriei, era socialismului, era dreptății naționale și sociale.

Cadru și teren fecund al democrației socialiste, al manifestării dreptului plener al poporului de a decide asupra tuturor treburilor obștești, Republica Socialistă România este cea mai înaltă expresie a unității indisolubile a întregului nostru popor, a tuturor oamenilor muncii, indiferent de naționalitate, în jurul conducătorului lor încercat și înainte văzător, Partidul Comunist Român. „Unitatea claselor și păturilor sociale din România — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — s-a întărit și cimentat continuu în anii socialismului, în procesul conducerii treburilor statului de către poporul însuși, liber și stăpîn pe destinele sale, suveran în propria sa țară. Caracteristica funda-

mentală a orinduirii noastre socialiste este faptul că puterea se află în miinile clasei muncitoare aliate cu țărănimea, realizarea în fapt a principiului guvernării statului de către popor. În aceasta își găsește reflectarea esența însăși a democrației socialiste, cea mai largă și mai autentică democrație cunoscută de-a lungul civilizației umane”.

Acum, la hotarul între două etape de împliniri, lăsăm în urma noastră o perioadă bogată în evenimente care au marcat adînc sensul și perspectivele dezvoltării noastre, gravindu-se cu un relief pregnant în conștiința întregii națiuni. Cîncinalul pe care-l încheiem consemnează noi și importante înfăptuiri în creșterea forțelor de producție și a standardului de viață al poporului. Ritmul de creștere a producției industriale a fost mai mare decît cel stabilit inițial; volumul planificat al investițiilor a fost depășit, asigurîndu-se lărgirea și modernizarea bazei tehnico-materiale a industriei, agriculturii și celorlalte ramuri; au fost inițiate și puse în aplicare importante măsuri de perfecționare a vieții economice și sociale; s-au accentuat laturile calitative în toate dome-

niile de activitate, a sporit eficiența economică. Toate acestea au permis creșterea neconținută a veniturilor oamenilor muncii, satisfacerea în condiții tot mai bune a nevoilor materiale și spirituale ale populației.

Prevederile planului pe anul care vine pun în lumină același ritm susținut de creștere a economiei, continuarea procesului de modernizare a structurilor, accentuarea laturilor calitative și ridicarea nivelului de trai. Produsul social va crește cu 10,6 la sută, iar investițiile cu circa 13 la sută față de 1970; vânzările prin comerț vor atinge aproape 100 de miliarde lei, iar volumul comerțului exterior va crește cu circa 14 la sută. Sînt tot ațiția indicatori care confirmă că economia națională se angajează din plin, încă din primul an, pe făgașul înfăptuirii obiectivelor viitorului cincinal.

Edificiul socialismului pe care, cu patos înnoitor, revoluționar, îl ridică poporul nostru, își profilează astfel grandioasele sale contururi pe fundalul faptelor sale de muncă, care adaugă an de an noi împliniri zidirii noastre comune: Republica Socialistă România.

PERSPECTIVE

Superspice la dispoziție

Familiar nu numai agricultorilor ci și orașenilor, spicul de griu este de fapt o inflorescență, cu alte cuvinte un grup de flori. Mai exact, fiecare spic se împarte în spiculețe, care sînt axele purtătoare de flori. Uneori, însă, se întîmplă ca una din aceste flori să fie înlocuită de un spic întreg, purtat de spicul normal. În asemenea cazuri se spune că spicul e „ramificat”. Această anomalie, care uneori este chiar de origine genetică, poate fi provocată de cele mai variate cauze. Încît agronomii au încercat să constate dacă nu cumva și alimentația minerală a plantei sau lungimea zilei ar putea provoca apariția spicilor ramificate. Drept care au făcut trei tipuri de experiențe.

În primul rînd, o serie de plante au fost alimentate cu soluții nutritive de concentrații variabile: cu cît soluția avea o concentrație mai mare, cu atît spiculețele se ramificau, ramificarea intensificîndu-se atunci cînd griul era supus la zile artificiale scurte (11.30 h—13 h). Influența lungimii zilei a fost și mai evidentă în al doilea tip de experiențe. De astă dată soluția nutritivă a fost menținută constantă, dar plantele au fost supuse unei durate de iluminare cotidiene de șaisprezece ore. În același timp, în cadrul unei perioade care varia între 4—14 zile, durata a fost redusă la nouă ore. În acest din urmă caz, au constatat agronomii, numărul de ramificații este aproape proporțional cu cel al „zilelor scurte” la care a fost supusă planta.

În fine, în a treia serie de experiențe, plantele de griu au fost hrănite cu o soluție slab concentrată și supuse la zile artificiale de 13 ore, ceea ce a avut drept rezultat că n-a mai apărut nici o ramificație. În schimb, dacă, timp de trei săptămîni, plantele au fost hrănite nu cu soluție diluată ci concentrată, spiculețele ramificate și-au făcut apariția fiind foarte numeroase la plantele cărora li s-a administrat hrana amîntită la vîrsta de o lună.

În concluzie, s-a stabilit că nutriția minerală și fotoperioada sînt susceptibile să facă să apară la spicul de griu anomalii din care agricultura poate trage mari foloase. Mai amintim că ereditatea, ca de altfel și unele ierbicide chimice, se află uneori și ele la originea acestui fenomen. Iată deci, patru factori — sau patru „percutori” — care, deși total diferiți, dau același rezultat: superspicele abundă în flori, ceea ce echivalează cu mai mult griu și deci cu mai multă piine.

PROBLEME ȘI SOLUȚII

Vagonul „zburător” la început de drum

Atașarea a două motoare de avion „Iak-40” la un vagon de cale ferată obișnuit nu părea o treabă simplă. Mai complicat era să se asigure vagonului o formă aerodinamică, elegantă. Dar problema cea mai dificilă

de care se loveau realizatorii era reducerea la maximum a cheltuielilor de construcție.

Proiectarea vagonului „zburător”, cum l-au numit autorii lui, a început în 1968 la Uzina de vagoane din Kalinin. Prototipul urma să fie un fel de laborator autopropulsat cu două motoare turboreactoare și o forță de tracțiune de trei tone. Principalele ansamble și detalii ale vagonului laborator au fost terminate într-un an. În acest stadiu, constructorii de vagoane încă nu bănuiau că vor trebui să recurgă la ajutorul unui tunel aerodinamic pentru a afla caracteristicile aerodinamice și alți parametri tehnici ai modelului. Ulterior s-a dovedit că acest lucru era absolut necesar, dat fiind că viteza proiectată a vagonului urma să fie de 250-300 kilometri pe oră.

Calcul teoretice au dus la concluzia că viteza limită a trenurilor pe șine este de 370 kilometri pe oră. Dincolo de această limită începe zborul. Aceleași calcule au arătat că viteza cea mai economică pe magistralele de oțel ar fi de 270 kilometri pe oră. Această viteză doreau s-o atingă și constructorii din Kalinin. În plus ei își propuseseră să realizeze o construcție simplă care să utilizeze un combustibil ieftin. Forma aerodinamică le-a dat, cum spunea și mai sus, multă bătaie de cap. Au urmat, în ordinea dificultății, montarea pilonului vertical, pe care au fost fixate motoarele, și gruparea unor ansamble și aparate. Dar și partea mobilă a fost realizată după principiul nol. Boghiurile ei au suspensie pneumatică, frinele sînt cu discuri. Unele piese au trebuit executate manual.

Acum, toate acestea sînt de domeniul trecutului. Vagonul autopropulsat cu reacție a prins viață și se află într-o etapă hotărîtoare pentru viitorul lui, acela a probelor. La finele acestei etape constructorii vor afla răspunsurile la o sumă de întrebări încă neelucidate: cum se va comporta vagonul autopropulsat la vitezele mari pe care i le pot imprima motoarele sale, cum va suporta omul aceste viteze etc.? Mecanicul a fost de altminteri din timp prevenit că, la fel cu cosmonauții, va fi „înfașurat” într-o rețea de emițătoare. Răspunsul la întrebările de mai sus vor fi date de aparate care urmăresc în permanență presiunea combustibilului în motoare, regimul de funcționare a motoarelor, vibrația, temperatura lubrifiantilor etc. Compartimentul mecanicului este o combinație între o ca-

bină de pilot de avion și de mecanic de locomotivă electrică: în dreapta minierul frinei „terestre”, în stînga maneta de gaze a avionului.

LA ORDINEA ZILEI

Dispecerul diamantelor

În orașul Mirnii din R.S.S.A. Iakutia a fost recent experimentat sistemul logic „Karat” realizat de Institutul central de cercetări în domeniul automatizării complexe. Trezind cu succes toate probele, dispecerul electronic a început apoi să funcționeze la exploatarea de diamante „Mir”. Instalația are menirea să înlăture staționarea neproductivă a mașinilor care transportă kimberlitul din carieră, să fiină evidența minierului etc.

„Karat” este găzduit într-un mic pavilion din imediata vecinătate a exploatarei. Dar să vedem cum funcționează dispecerul electronic.

Mașinile încărcate cu kimberlit trec mai întîi pe la un cîntar automat, montat în drumul lor. Uriașele camioane de 40 și 25 de tone sînt prevăzute cu minuscule emițătoare cu antenă. Aceștia emit semnale radio cu o anumită frecvență care sînt recepționate de un sistem electronic de calcul și mai apoi prelucrate de „Karat” și prezentate sub formă de cifre. Șoferul poate afla astfel pe un panou luminos de pe marginea drumului numărul convențional al mașinii, greutatea încărcăturii, numărul excavatorului care a încărcat minereul și drumul pe care îl are de făcut. Mai mult, în pavilion se înregistrează pe o bandă perforată ora la care a trecut camionul și greutatea transportată. La intrarea în carieră șoferul află de pe un tablou luminos ce cantitate urmează să mai încarce și direcția unde s-o transporte.

Sistemul electronic „Karat” face o muncă efectuată pînă atînci de cîteva zeci de oameni. În plus a simplificat mult operațiile de calculare a ciștigului realizat de șoferii de pe camioane și excavatoriști.

VEAC NOU
Urează cititorilor săi un călduros
LA MULȚI ANI!

PRIZONIER ÎN „TURNUL DIAVOLULUI”

O săptămână de groază pe un colț de stîncă

O ultimă fluturare de mină în semn de rămas bun și George Hopkins a dispărut prin trapa larg deschisă. De parte, jos, se întindea valea galben-cafenie Wyoming, înconjurată la răsărit și la apus de piscuri zimțate, argintii în razele soarelui. Dar privirea parașutistului nu era atrasă de splendida, maiestooasă panoramă. Deși încerca să nu fie îngrijorat, împrejurarea că de data aceasta trebuia să aterizeze, în loc de obișnuitul cerc alb, în vârful unui „deget” care se aținea drept spre țării — o stîncă de granit de circa 400 metri cu sumbrul nume de „Turnul diavolului” — nu putea să nu-i calce pe nervi. „Cred că rău am făcut că m-am lăsat convins să fac această nebunie. Nici o muscă nu poate ateriza pe această gămălie de ac” — i-a trecut o clipă prin minte, dar imediat a alungat gândul.

George Hopkins era socotit un parașutist încercat. Se lansa cu parașuta ziua și noaptea, în păduri și pe ape. Deținea recordul S.U.A. la sărituri de la mare înălțime. Dar ceea ce trebuia să facă acum nu se putea compara nici chiar cu un „salt mortal” fără plasă sub cupola cercului. Era de-a-juns să greșească fie și cu un singur metru sau chiar să nu se poată menține pe piscul teșit, ca stîncă să ațeze și să sfîșie parașuta. Hopkins știa mai bine decît oricine altcineva ce mai putea rămîne dintr-un om după o cădere de la asemenea înălțime.

„Turnul diavolului” e un colț vulcanic cafeniu-roșcat, ce-și înalță pînă la aproape 400 de metri înălțime niște versante pe care, timp de cinci milioane de ani, ploile și vîntul le-au șlefuit mai bine decît ar fi făcut-o o întregă armată de bijutieri. Mulți temerari au aruncat mînușa „Turnului diavolului”, dar numai doi au izbutit să-l cucerească. Primul a fost un localnic care l-a escaladat în secolul trecut, iar al doilea, alpinistul Jack Durrance în 1938. George Hopkins urma să fie al treilea: săptămîna următoare, la Rapid City, oraș din apropiere, trebuia să aibă loc o mare serbare aviativă, iar organizatorii ei sperau să atragă un număr record de spectatori cu ajutorul acestui salt fără precedent cu parașuta.

La un pas de prăpastie

Minuscula pistă de formă aproape circulară se năpustea spre Hopkins cu viteza unui expres. Era timpul să acționeze. Trase de inel și, fără să mai privească în sus, își dădu seama, după pocnetul de deasupra capului și după curelele care i se infipsează în trup, că totul era în ordine. Trăgînd sau slăbind sforile, George cobora lin chiar spre mijlocul „petecuțului” din vârful „Turnului diavolului”. Încordîndu-și picioarele semiîndoite se răsturnă într-o parte și izbuti să strîngă grăbit sforile. „Am înfrînt diavolul”, își spuse bucuros Hopkins, dar în aceeași clipă, spre a-l pedepsi parcă pentru infumurarea lui, cupola albă de mătase se înalță furioasă, tirîndu-l după dînsa spre marginea stîncii. Fruntea lui George se acoperi de broboane de sudoare rece. Cu degetele-l slăbite, care deveniseră parcă de vată, începu să-și pipăie febril pieptul, încercînd să deschidă mecanic închizătorile sistemului de suspensie, fără să simtă că proeminențele ascuțite ale piscului îi zdrăciliseră fața însingurînd-o. Un pocnet metalic, cîteva mișcări spasmodice, și parașutistul încrămeni la mai puțin de doi metri de abis, cu privirea pironită în hăul de la poalele stîncii.

După cinci minute din pădure țîșni un automobil, mic cît o jucărie, care începu să înainteze săltăreț pe versantul accidentat spre parașuta albă. Hopkins nu se putu stăpîni să nu ridă

văzînd omulețul care alerga, cu miinile înălțate spre cer, în jurul mormanului mișcător de mătase și încerca disperat să afle unde dispăruse parașutistul. Se ridică în capul oaselor pe marginea stîncii și începu să-și agite mina, în semn de salut, spre grijulii lui de jos. Dar omul nu-l văzu, încît urcă în automobil și făcu cale întoarsă la fel de repede cum venise.

Așa se face că atunci cînd paznicul Noel Joiner dădu buzna în biroul supraveghețorului principal al rezervației, Air Broklesby, era lac de nădușeală.

Un copoc înalt (în dreapta) în comparație cu stîncă

— În „Turnul diavolului” e un om, răcni el încă din prag.

Dar vestea adusă nu-l impresionă, se pare, pe Broklesby.

— Bine, bine, nu te alarma, rosti dintr-un colț o voce de bas necunoscută.

Paznicul își veni puțîn în fire și abia atunci observă că mica încăpere era plină de lume. La biroul supraveghețorului se instalaseră ca la ei acasă oameni de afaceri din Rapid City, iar restul încăperii era ocupat de fotoreporterii.

— Da' ce, și-a ieșit din minți? întrebă paznicul care tot nu putea înțelege bine ce se întimplase.

— E George Hopkins. Parașutistul. Un as, socoti necesar să-i explice supraveghețorului.

— Dumnezeu să fie și tot n-ar putea spune „Turnul diavolului”, îngăimă mai mult pentru sine Noel.

— Fleacuri. Dintă-un avion au să i se arunce frîngiile, scoabe și echipament și într-o oră Hopkins o să bea un cocteil cu noi.

După o oră, la poalele „Turnului” se aflau o mulțime de mașini. Curînd, deasupra stîncii începu să se rotească un mic monoplan argintiu. Immediat se desprinse de el un punct portocaliu — un balot cu echipament — dar se mistul ca un meteor în desigurul pădurii, la o sută de metri de stîncă. Urmă o altă lansare, la fel de neizbutită. După care avionul făcu un viraj și dispăru la orizont.

— A zburat spre aerodrom să aducă alt echipament, explică scurt supraveghețorului.

Cînd aparatul se ivi iar deasupra „Turnului diavolului”, mulțimii de jos i se alăturaseră zeci de localnici și turiști. De astă dată pilotul izbuti să lanseze, la a doua încercare, un sac pe piscul stîncii.

Trecu o jumătate de oră, o oră, dar Hopkins tot nu se arătă. Apoi începu să circule din om în om o veste groaznică: în cădere, balotul greu îl omorise pe temerarul parașutist. Tensiunea atinsese apogeul.

Dar chiar în momentul acela, pe marginea stîncii se ivi silueta înaltă a eroului, acum într-o salopetă albă. Hopkins făcu un semn, după care zvirli în jos un obiect strălucitor. Înminat imediat organizatorilor spectacolului gratuit, obiectul era o cutiuță metalică cu un mesaj laconic: „După căderea din cer frîngiile nu mai re-

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
| reportaj reportaj reportaj |
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj |

zonierul din „Turnul diavolului” cu diverse produse ale lor.

Intre timp, statul major al operației de salvare dezbată furtunos problema coborîrii parașutistului de pe coama stîncii. În cele din urmă fu luată importanta hotărîre de a-l invita pe Ernest Field, cel mai încercat alpinist de la Direcția parcurilor și rezervațiilor naționale, și a-l ruga să escaladeze „Turnul” spre a-l ajuta pe ghinionistul parașutist să coboare.

Hopkins căută să-și facă cît mai comodă a doua noapte petrecută în „Turnul diavolului”, drept care își amenajă un adăpost grozav din vreo douăsprezece pături și se mai viri și într-un sac de dormit. Dar nici n-apucă să ațipească bine că se și trezi din cauza unui puternic scrișnet metalic, a unui chițcăit strident și a senzației unor atingeri ușoare pe tot trupul. Înghețat de groază, se strînse și mai mult în sacul lui de dormit. „Nu puteam nicidecum înțelege ce se petrece, relată el după aceea. Căci în afară de mine nimeni nu mai putea fi acolo. Dar cu toate că mă despărțeau circa 400 de metri de pămînt, eram totuși convins că în preajmă erau niște vietăți. Ce puteau să fie? Vampiri? Sau niște creaturi preistorice care să fi supraviețuit numai pe stîncă aceea și acum se pregăteau să-mi sugă sințele?”

În cele din urmă, făcîndu-și curaj, parașutistul descheie încet sacul, viri mina în buzunarul acestuia și scoase de acolo o lanternă pe care o aprinse imediat. Fasciculul orbitor de lumină smulse din beznă o armată întregă de șobolani, care-și viriseră nasul în toate lucrurile răspîndite în jur, se băteau pe cutiile de conserve goale sau umblau fără teamă pe sacul lui Hopkins. Acesta începu să zvirle în dezgustătoare animale cu tot ce avea la îndemînă. Respinse astfel atacul șobolanilor, dar pînă dimineața George nu mai putu închide ochii. În a treia zi, la poalele „Turnului” răsări un întreg orașel de corturi, toate drumurile de acces erau împinzite de mii de turiști. Cele mai mari companii de radio transmiteau reportaje de la fața locului.

La amiază sosi în sfîrșit Ernest Field, chemat din Colorado, și ajutorul lui, Gorrel. Dar granitul stîncii era atît de neted și de dur, încît nici nu putea fi vorba de infipt crișge. Sprîjinindu-se cu spatele într-un perete și cu genunchii în peretele opus al unui fel de jgheab vertical al stîncii, alpinistii începură să urce încet, centimetru cu centimetru, spre vîrf. O cornișă suspendată pe creasta stîncii îi acoperea pe temerari privirilor lui Hopkins. Dar după trei ore, niște strigăte puternice de dezamăgire îl înștiințară că alpinistii nu-și puteau continua drumul și că făceau cale întoarsă. Ziaristilor care-i asaltară imediat, Field le spuse doar:

— Acest bolovan al diavolului ne depășește puterile.

Acum toate speranțele se îndreptau spre Jack Durrance, care escaladase „Turnul” în 1938. Dar nimeni nu știa unde se afla în momentul acela. Ziarele, radioul, poliția porniră o vînațoare disperată. Fu găsit a doua zi, pe coasta de răsărit a țării, în orașul Dartmouth. Dar Durrance și ajutoarele lui mai avură nevoie de încă 24 de ore pentru ca, coborînd din avioane și urcînd în trenuri, să străbată aproape toată țara spre a ajunge la Rapid City.

Cînd urletul asurzitor al sirenelor poliției vesti sosirea ultimei speranțe: Jack Durrance și trei ajutoare ale lui, stratul subțire de brumă depus pe pereții „Turnului” abia începuse să se topească. Alpinistii porniră asaltul temniței lui Hopkins pe la amiază. Cam

S. Barsov

(Continuare în pag. 11-a)

Oleg Iankovskij în rolul titular din filmul belorus „Eu, Francisk Skorina”, care va rula în curînd pe ecranele noastre.

TEATRU

Trezește-te și cîntă!

Povestea nu e chiar așa de veselă cum pare la prima vedere... Inchipuiți-vă o familie obișnuită cu un tată bun, dar cam despotic, cu o mamă copleșită de griji și cu un băiat modern care — spuneți și voi, dragii mei! — s-a îndrăgostit de o bufetieră de la instituția pe care o conduce tăticii! Dar poate fi ea o partidă potrivită pentru băiețelul adorat? Toți știu cit e de ușuratică! Cum de l-a îmbrobodit pe naivul ăsta? În familie izbucnește scandalul!

Dar în momentul culminant apare zina bună din basme, o fată drăguță, nostimă și isteasă, Karola, care abia atinge cu degetelele-i fine și puternice această poveste și totul se schimbă numaidecît. Tatăl se îndrăgostește de fată, renunță la poza de om prosper și încercat de înțelepciunea virstei, pune mina pe haltere ca să-și subțieze silueta — ce vrei — îngreunată și se apucă de cîntat și de dansat ca să pară mai tînăr și mai potrivit pentru Karola. Mama e fericită fiindcă e fericit tata, iar acesta, devenind generos sub influența iubirii, nu-l mai alungă de acasă pe băiat, cum hotărîse ferm înainte de apariția „ei”.

În ce-i privește pe „ea” și pe „el”, așa cum le stă bine la doi tineri se îndrăgostesc unul de altul, dînd de o parte toate celelalte linii epice ale subiectului. Și pe bună dreptate: ce altceva mai contează în comparație cu o dragoste tînără?

Tatăl e copleșit de deznădejde, începe să-și simtă iar virsta și revine la vechile tabieturi; mama îl cîntă trist cîntecelul pe care el, într-un moment de inspirație, l-a compus pentru Karola; băiatul se pregătește să plece din casa părintească fiindcă pleacă și Karola și el nu poate fără dînsa, fără acest drac de fată care a răsturnat totul cu susul în jos. Numai înțeleapta mătușă Toni,

bună vecină și prietenă, care a găzduit-o pe Karola ca rudă apropiată, nu-și pierde simțul umorului și prezența de spirit.

Asta-i tot ce se întîmplă în piesa scriitorului maghiar M. Gyárfás „Trezește-te și cîntă!”, noua premieră a Teatrului de Satiră din Moscova. În regia lui M. Zaharov și A. Șirvindt, actorii Tatiana Peltter, Gheorghii Menglet, Nina Arhipova, Nina Kornienko și Boris Galkin nu se mărginesc să joace. Luînd îndemnul în serios, el se trezește și cîntă. Ba mai și dansează pe deasupra, sub conducerea maestrului de balet Boris Sicikin.

APROPO DE...

● Un compozitor celebru, dar urît, a fost întrebat odată de ce a rămas burlac.

— Nici o femeie n-a vrut să se mărite cu mine — a răspuns compozitorul. Și dacă s-ar fi găsit una, aș fi refuzat să mă însor cu o ființă atît de lipsită de gust.

● După un spectacol, Bernard Shaw a fost invitat de director pe scenă să facă cunoștință cu trupa. Cînd a venit rîndul suflerului, scriitorul i-a strîns lung mina și i-a spus:

— Îmi face o deosebită plăcere să te cunosc. Eu stau de obicei la parter, în primul rînd, așa încît toate piesele le-am auzit din gura dumitale.

● Cronicarul muzical al unui ziar local s-a îmbolnăvit și în locul lui a fost trimis la concert comentatorul sportiv. Acesta a scris laconic: „Orchestra simfonică din orașul nostru a interpretat un program Brahms. Brahms a pierdut”.

(Din „Krokodil”)

PORTRET FĂRĂ RETUȘ

Salvador Dali — un permanent spectacol

„La 6 ani vroiam să mă fac bucătar; la 7 Napoleon. Dar virsta maturității m-a învățat că nu există ambiție mai mare decît să devin Dali”. Și a devenit Salvador Dali, idolul și magul supra-realismului, pictorul care de un bun număr de ani izbutește să mențină nu numai curiozitatea publicului prin extravaganțele lui, ci și prețuri foarte mari pentru operele lui.

În holul luxosului hotel parizian Meurice intră un mic grup extrava-

gant. Funcționarii hotelului se reped să-l întîmpine salutînd respectuos: „Bun venit, maestre!” Maestrul este Salvador Dali y Domenech. Are 66 de ani, e cărunt și pleșuv, dar poartă virfurile mustăților negre răsucite tot țanțoș în sus și o jachetă de catifea care ia ochii cu coloritu-i de curcubeu. În urma pictorului vine soția sa Gala. Are 77 de ani, dar se laudă că a împlinit 105. Doamna Gala e urmată de o fată posomorită de 19 ani, prietena ei. Grupul îl încheie John Peter Moore, fost căpitan în flota engleză și actualmente secretar, partener de afaceri și impresar al lui Salvador Dali. Moore le are în grijă pe Babou și Bouba, două pisici sălbatice bălțate la vederea cărora cățelușii, plimbați în hol de stăpîne elegante, iritați la culme, stîrnesc o larmă asurzitoare.

Inconjurat de servitori și de hamali, grupul urcă în apartamentele care l-au găzduit cîndva pe ultimul rege spaniol exilat Alphonse al XIII-lea și numai decît camerele se umplu de tot felul de inși! Amanda, un manechin celebru, fotografi grijului să nu le scape nimic, actrițe tînerele în pantaloni moderni de la Cardin și filfizoni îmbrăcați în blănuri de capră, artiști de music-hall, pictori...

— Dali! Dali! anunță cu glas tare căpitanul Moore. Te caută un domn din Liban. Vrea să-ți comande niște ilustrații de carte sub formă de cuburi mici de unt. Plătește cit ceri.

Fostele apartamente ale lui Alphonse al XIII-lea se transformă astfel treptat într-o neoficială, dar mare întreprindere, care aduce un venit de jumătate de milion de dolari chiar în anii cei mai săraci.

— Dali! Dali! — strigă iar Moore. Jos la bar te așteaptă Onassia. Vrea să-ți trimită iahtul, ca să te duci pe insula Scorpion, să faci portretul soției lui.

— Ce credeți despre narcotice, maestre? Îl întrebă un reporter de la televiziune.

— Nu mă interesează. Eu însumi sînt un narcotic — răspunde Dali, după care, luîndu-și bastonul cu măciucile de aur, fost cîndva al Sarei Bernard, îi invită pe toți la masă la „Maxim's”.

Și așa o duce în fiecare zi. Numai persoanele cu care colindă localurile se schimbă. Timp de două luni uluiește publicul parizian cu încasărilor și cheltuielile lui (numai șampania la hotelul Meurice îi costă 5000 de dolari, deși Dali nu bea decît apă minerală). Apoi pleacă în Spania ca să lucreze toată vara. Toamna e din nou la hotel Meurice, iarna la New York unde trebuie să-l vadă dentistul, iar primăvara o ia de la capăt la Paris.

Au trecut 40 de ani de cînd Salvador Dali s-a lansat ca „geniul nebun” al picturii moderne. În acest răstimp arta lui s-a dovedit nu numai extravaganță, ci și foarte rentabilă. Fiu al unui notar catalan pedant și zgîrcit, Dali își iubește dolarii cu o ingenuitate de copil și o pedanterie de notar. Cincizeci de femei întrețes cu fir de aur goblenurile lui la fabrica din Aubusson, treizeci de sticlari suflă la Nancy veselă de sticlă după modelele lui, alții fac podoabe de tot felul, sticle de coniac, calendare, scrumiere, cravate, cămăși, costume de baie, bat medalii etc. etc. Tipografi și legători lucrează la cărți machetate de Dali — ediții scumpe pentru bibliofili care le plătesc de la 35 la 15000 de dolari bucata. Și cărțile se vînd ca pîinea caldă, indiferent dacă e vorba de Biblie, „Alice în țara minunilor” sau „Venus înfășurată în blănuri”. Există și cărți de joc făcute după desenele lui Dali — 25 de dolari pachetul. Și ele se vînd ca pîinea caldă...

Intr-o zi a venit la Salvador Dali un necunoscut care i-a cerut, nici mai mult nici mai puțin, decît să-i vîndă a doua literă a numelui său de familie.

— Nu înțeleg! a exclamat Dali perplex.

— Vreau să-mi vindeți a doua literă a numelui dv. — a repetat necunoscutul. — Sînt un mare negustor american și vreau să înființez o serie de magazine alimentare cu firma „Dalicatese”.

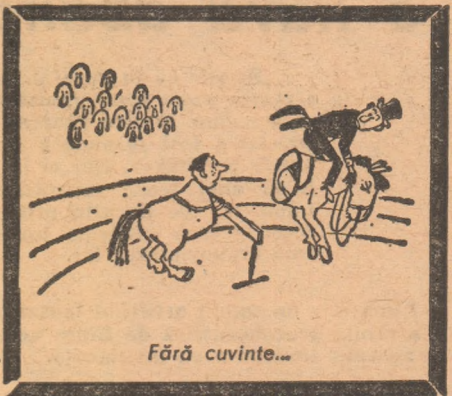
Întrevederea s-a terminat aici; Dali l-a dat afară pe vizitator.

În schimb alte „idei” similare dau roade. În 1970 Dali a încasat 10000 de dolari pentru o apariție de cincisprezece secunde la televiziunea franceză în care timp n-a făcut decît să-și rotească ochii negri și rotunzi și să exclame: „Sînt nebun! Sînt complet nebun... după șocolata Lanvin!” Cu un an înainte luase aceeași sumă ca să laude virtuțile companiei aviatice „Braniff”, deși, după cum a mărturisit, n-a zburat și nu va zbură niciodată cu avionul.

În ce privește pictura, nu face decît un tablou pe an. Operele lui sînt cumpărate, bineînțeles, numai de milionari de mîna întîi. Printre ei Heinz II,

capul uriașei companii de conserve „Minz”, Owen Chieftain, stăpînul companiei „Georgia Pacific”, banca comercială „New England” din Boston, industriașul francez Paul Richard, care a devenit posesorul unei pinze uriașe (11x14 picioare), intitulată „Pescuit de toni”, contra sumei de 280000 de dolari.

(După „Nedelea”)

PRIM PLAN

Minunata (totuși) Angelică

Nu poți să scrii despre actrița franceză Michèle Mercier fără să pomeniți de Angelicele ei. Critica și-a făcut din această serie de filme un cal de bătaie. Dar publicul aleargă totuși să le vadă căci, orice s-ar spune, Angelica place!

Dacă Michèle Mercier a făcut-o celebră pe „marchiza ingerilor”, nici frumoasa marchiză nu i-a rămas datoare. Acest rol a adus actriței mai multă popularitate decît tot ce jucase pînă atunci.

Michèle Mercier s-a născut la Nisa, acum 31 de ani și se numea Jocelyn. Numele actricei și l-a luat de la idolul ei Michèle Morgan pe care continuă să o admire, deși sînt colege, și să o considere o mare doamnă a cinematografului francez. Pînă azi visul ei cel mai secret e să joace un rol de genul celor interpretate de Michèle Morgan. Deocamdată e greu de spus dacă dorința ei poate fi mai mult decît platonice, deoarece Michèle Mercier a jucat pînă acum mai ales o „temă cu variațiuni”: tema femeii frumoase, dorite, a cărei prezență tulbură viața bărbaților sau chiar o întoarce pe dos. Dar să-i dăm Cezarului ce-i al Cezarului: actrița a izbutit să nuanțeze această unică temă făcînd cîteva creații de reținut. Să începem cu personajul din filmul lui Truffaut: „Trajeți în pianist”, care încheia un simbur de tragism și să continuăm cu „Al doilea adevăr”, „Stăpînul castelului Brassac”, cu „Joia” și „Monștrii”, unde Michèle Mercier apasă pe clapele umorului.

Dintre ultimele ei filme se detașează „Lady Hamilton”, în care a lărat cu regizorul Christian-Jaque. Rolul Emmei Hamilton nu era deloc ușor, fie și pentru faptul că trebuia să lupte cu amintirea greu de șters a lui Vivien Leigh. Dar Michèle Mercier l-a abordat cu curaj și cu succes. „În filmul ăsta am mai mulți iubii decît în toate Angelicele mele laolaltă” — a declarat ea cu haz, apărînd-o cumva pe „minunata Angelică”, care i-a adus glorie și bani, astfel încît acum își poate alege și finanța singură filmele.

I. Borisova

arta
ca arta arta
arta arta arta
arta arta arta arta
ta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta

tehnica tehnica

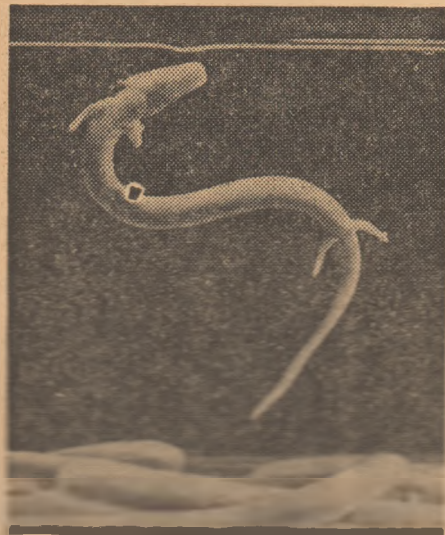
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica

BIOSPEOLOGIE

Cine mișună în caverne?

Măruntăiele Terrei sînt și ele populate, dar nu de diavolii sau balaurii amintiți în legende, ci de niște ființe pe cît de ciudate, pe atît de ignorate: animalele cavernicole. Ciudate, pentru că sînt oarbe, fantomatice și tăcute. Ignorate, întrucît viețuiesc pite în fundul grotelor și cavelnelor, unde trăiesc ultimele clipe ale unor stră-

Fotografie cu mai mult și mai spectaculos reprezentat al faunei cavernicole.

vechi specii de insecte, crustacee sau vertebrate ale căror urmașe sînt. Fragilitatea acestor locatari ai lumii subterane este atît de mare, încît cel mai slab curent de aer, o lumină prea violentă sau umezeala insuficientă îl poate ucide. De unde și greutatea de care se lovesc cercetătorii în studiul acestei faune fantastice și delicate, studiu pe care trebuie să-l facă la fața locului, în laboratoare subterane. S-a constatat astfel că acești ratați ai vieții de la suprafața Pămîntului care mișună în caverne suferă, datorită mediului în care trăiesc, de o degenerescență a tegumentelor și de depigmentare, consecința directă a celei dintîi.

Dar depigmentarea, ca și cecitatea și apterismul în cazul insectelor cavernicole nu sînt în nici un caz consecința unei adaptări la viața subterană, cum s-ar putea crede. Și nu obscuritatea provoacă regresia aparatului ocular, ci tocmai această regresie a făcut într-un fel din cavernicole niște ratate ale vieții de suprafață, obligîndu-le să se retragă din lumea exterioară în adîncurile Pămîntului. Într-adevăr, infirmitățile enumerate mai sus sînt indiciul vechimii liniilor de viațuitoare din care provin cavernicolele, unele dintre ele avînd 80 de milioane de ani, încît nu-i deloc exagerat să afirmăm că avem de a face cu adevărate fosile vii.

Toate insectele și vertebratele cavernicole sînt ovipare. Dar, contrar formelor de suprafață corespunzătoare, numărul ouălor e mic. În schimb, ating dimensiuni uriașe, superioare celor ale formelor de suprafață cores-

punzătoare. Astfel, paianjenul Telemella dă naștere unui singur ou de 0,4 mm, iar la unele crustacee oul, întotdeauna unic, poate atinge jumătatea lungimii corpului, umflînd în așa măsură abdomenul femelei încît aceasta pare gata să explodeze. În același timp a fost descoperit un ciclu evolutiv surprinzător: unicul ou al coleopterelor cavernicole dă naștere unei larve a cărei viață în aer liber este scurtă: cîteva ore sau zile. În cursul acestei perioade ea își construiește în argilă un culcuș, în care se baricadează și se metamorfozează, ceea ce și explică dispariția ei bruscă. Escamotarea vieții larvare, s-a stabilit, se datorează absorbției marilor rezerve conținute în ou. În scurta fază de libertate, larva nu se hrănește și nu crește, încît cele trei stări larvare înfîlnite la coleopterele de suprafață se concentrează în acest caz într-una singură, de retragere, care conduce direct la nimfă. Faptul a fost explicat prin deshidratarea mediului, larva căutîndu-și adăpost în argila umedă. Dar în afară de adăpost argila, bogată în bacterii, mai servește și drept hrană. Private de ea și hrănite artificial, crevetele cavernicole se dezvoltă în oarecare măsură, dar nu pot trăi mai mult de un an.

În general, viața subterană ar fi, se pare, manifestarea unei tendințe de grup accentuată în cursul evoluției regresive a speciilor, care a fixat în caricaturi fantomatice și degenerate formele originale din care acestea au derivat. Dar dacă apariția cavernicolelor este capătul unei lungi faze de pregătire care s-a desfășurat la suprafață, ea este și rezultatul unor lente migrații. Marele interes al cercetărilor în acest domeniu rezidă nu numai în caracterul excepțional al acestor ciudate animale, ci și în informațiile pe care le pot oferi. Astfel, repartizarea unora dintre ele poate oferi documente paleogeografice prețioase, poate chiar unice, diversele lor descendențe desînind, într-adevăr, cu extremă precizie contururile vechilor continente. Vestul Americii de Nord și regiunea mediteraneană sînt, de pildă, regiuni geografice în care evoluția subterană a luat o considerabilă amplitudine, datorită condițiilor climatice și geografice la care ele au fost supuse în cursul Terțiarului.

PSIHOLOGIE

Cit și cum memorăm

Memoria de scurtă durată este alcătuită dintr-un mare număr de elemente disparate — figuri, litere, cifre, silabe, cuvinte etc. — pe care un om le poate reproduce după ce le-a privit o dată într-o anumită succesiune. Verificarea memoriei se face însă mai bine în doi: un experimentator și un subiect. Iată câteva „experimente”.

Se confecționează 18 cartonașe de 10x10 cm, și se desenează pe ele diverse obiecte. În colțul din dreapta sus se scrie la întâmplare un număr compus din două cifre (înălțimea numerelor să fie de 2 cm). Obiectele tre-

buie alese din trei domenii ca de pildă „mobilier”, „animale”, „vase de bucătărie”.

Subiectului i se cere să împartă cartonașele în trei grupe după desenul pe care îl reprezintă. De menționat că subiectul nu trebuie să știe ce urmărește experimentatorul. După ce adună cartonașele, experimentatorul cere subiectului să numească în-

diferent în ce ordine mai întîi obiectele reprezentate, iar apoi și numerele. Un om cu memorie normală va putea reproduce între 13 și 15 obiecte și un singur număr.

O altă variantă vizează mai cu seamă memorarea spontană. De astă dată subiectul ia cunoștință de scopul experienței; i se arată că va fi supus unui examen de atenție.

Se așează în așa fel cartonașele, încît numerele scrise pe ele să se afle în ordine crescîndă. După ce subiectul le-a privit cu atenție, se adună cartonașele și i se cere să numească mai întîi numerele, apoi și obiectele. Un om cu memorie normală va reproduce 10 numere și 2 obiecte.

Se notează pe o bucată de hîrtie cîteva coloane de numere formate din 3 pînă la 12 cifre ca de exemplu:

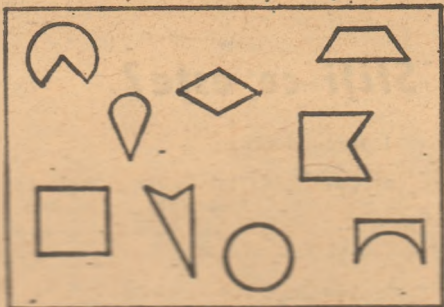
975	193	571
2340	4586	4835
39658	63125	21947
473216	324763	532913
7813254	5214894	3564792
35218679	73856216	13253167
831547264	435276921	429715963
1596325745	3259457842	1843521964
72351638962	43912754285	85396517254
137964287254	357219456832	931872431952

Experimentatorul citește cîteva din aceste numere începînd cu rîndul de sus (fiecare rînd este citit o singură dată; cifrele trebuie pronunțate monoton, cu pauze egale între ele). Subiectului i se cere apoi să repete numerele în aceeași ordine.

La aprecierea răspunsului se ține seama de lungimea numărului reprodus corect. Volumul memoriei de scurtă durată a unui om normal cuprinde între 7 și 9 numere.

Experimentatorul rostește cu voce tare 8 numere pe care subiectul trebuie să le repete îndată. După un minut i se cere subiectului să repete din nou numerele. În acest răstimp nu trebuie să i se sustragă în nici un fel atenția. După alt minut, în care experimentatorul încearcă în fel și chip să sustragă atenția subiectului, acestuia din urmă i se cere să le repete pentru a treia oară.

Un om cu memoria normală va putea repeta prima oară 6—8 numere, a doua oară, adică după primul minut, 5—7, iar după a doua pauză 2—4 numere.

În dreptunghiul de mai sus sînt desenate nouă figuri geometrice simple. Subiectului i se cere să le privească timp de 10—15 secunde după care se acoperă. Apoi i se arată un alt dreptunghi cu 25 de figuri geometrice, între care și cele 9 de sus. Subiectul trebuie să indice în dreptunghiul mare cele 9 figuri pe care le-a văzut prima oară. Dacă indică toate figurile înseamnă că are o memorie excepțională, dacă indică 5—7 figuri are o memorie bună.

Se aleg 10 cuvinte alcătuite din una sau două silabe fără legătură de sens între ele: pace, geam, navă, stilou, palton, ceas, carte, mare, geantă, contor. Experimentatorul citește cuvintele cu pauze mai mari sau mai mici între ele, apoi îi cere subiectului să le repete.

După o pauză experimentatorul citește din nou cuvintele, fiecare de cîte trei, patru, cinci ori, și cere subiectului să le repete de același număr de ori. Se notează cuvintele repetate de subiect. După ultima repetare se face o pauză de o oră, în care imp subiectul se poate ocupa cu altceva. Cînd s-a împlinit ora, subiectul repetă încă o dată cuvintele care i-au mai rămas în memorie. Experimentatorul desenează apoi pe baza datelor notate la fiecare răspuns un grafic al memorării.

Dacă subiectul a reținut pînă în ultima fază numai 5—6 cuvinte e semn că are memoria ușor slăbită. O memorie normală reține 7—8 cuvinte.

BIOLOGIE

Fierul indispensabil vieții

„Dintre toate metalele fierul este cel mai răspîdit în natură și pare să fie chiar o parte componentă a organismelor animale și vegetale” afirma un manual de farmacologie practică din 1798. Astăzi știm cu certitudine că în scoarța terestră fierul se situează pe locul doi, după aluminiu. Și mai știm că, deși organismele vii conțin o cantitate foarte mică de fier în raport cu greutatea lor corporală — la omul adult, de pildă, 4—5 g —, fără acest element ele n-ar putea supraviețui.

La vertebrate, cea mai mare parte a fierului din organism servește la transportul și depozitarea oxigenului, așa încît pentru reacțiile din celule, în care joacă rolul unui catalizator, nu rămîne decît o cantitate destul de mică. În ciuda acestei împărțiri cantitative „inechitabile”, ambele funcții sînt esențiale pentru viață.

De prima funcție se ocupă hemoglobina, pigmentul globulelor roșii din sînge și mioglobina, pigmentul din celulele musculare. Hemoglobina servește exclusiv la transportul oxigenului de la alveolele pulmonare pînă la periferia corpului. Un litru de sînge „cară” circa 200 ml de oxigen, din care abia 5 ml sînt dizolvați în plasma sanguină. Restul de 195 ml fiind fixați de hemoglobină. Mioglobina, în schimb, este specializată în depozitarea oxigenului în celulele musculare. Așa se explică și de ce inima mamiferelor acvatice conține mult mai multă mioglobină decît a celor terestre (foca = 7,7 la sută față de ciine = 0,5 la sută).

Să vedem acum în ce constă cea de a doua funcție a fierului. Reacția de producere a energiei în cadrul oxidării biologice poate fi exprimată prin ecuația

și uneori este numită „reacția gazului detonant”. Dar în celula vie ea nu se poate desfășura brusc și spectacular cum se întîmplă într-un arzător de sudură. În celulă energia trebuie să fie eliberată treptat, printr-o serie de reacții intermediare, pentru a putea fi folosită în procese care nu ar avea loc în lipsa ei. Sistemul care reglează această transmisie gradată de energie poartă numele de lanț respirator celular și este adesea comparat cu un sistem de baraje care reușesc să „stăpînească” un riu vijelios, asigurînd astfel utilizarea energiei lui. Ori, unele etape ale lanțului respirator sînt catalizate de enzime în centrul cărora se află un atom de fier. Trecînd mereu din stare bivalentă în stare trivalentă și invers, acesta transferă oxigenului electronii hidrogenului.

Izotopii de fier au permis să se analizeze în amănunt metabolismul general al acestui element în organism. În condiții de alimentație normală 5—10 la sută din fierul aflat în hrană este rezorbit, îndeosebi la începutul intestinului subțire. Mecanismul rezorbției n-a putut fi însă complet elucidat. În mucoasa intestinală ionii de fier se combină cu o proteină, dînd un compus complex, solubil în apă, care este preluat de plasma sanguină și dus în diverse organe. Eliminarea zilnică de fier e mică: 0,6 mg la bărbați și de 2—3 ori mai mult la femei. O comparație între pierderea redusă de fier și folosirea activă a unei cantități incomparabil mai mari (35 mg) dovedește excepționala „economie” a metabolismului acestui element, rezultată din perfecta coordonare a sistemelor care îi asigură transportul și depozitarea. Avînd în vedere că numai o parte a fierului din alimente este rezorbit, necesarul zilnic este de fapt de 10 mg la bărbați și 15—18 mg la femei. O alimentație rațională asigură acest necesar. Alimentele cele mai bogate în fier sînt ficatul, ouăle, carnea, spanacul și fructele. Trebuie menționat însă că spanacul e handicapat de oxalații pe care îi conține. Aceștia formează cu ionii de fier săruri insolubile care nu pot fi rezorbite.

Insuficiența fierului se manifestă în primul rînd asupra sintezei hemoglobinei. Reducerea acesteia duce la scăderea numărului de globule roșii și al conținutului de hemoglobină din sînge, dînd anemia feriprivă. Dar scăderea conținutului de hemoglobină se asociază și cu o tulburare a funcției de transport a oxigenului; de unde oboseala, durerile de cap și scăderea capacității de muncă din anemie.

ARHIPELAGUL MERGUI

Tribul invizibil

Pe nici una din sutele de insule, care seamănă între ele ca două picături de apă (fișii înguste de nisip coralifer alb, îndărătul cărora se înalță imediat ziduri verzi de pădure), nu se vede nici o urmă a prezenței omului: nici colibe, nici loturi de pământ lucrate, nici bărci odihnind la soare pe țârm. Și totuși arhipelagul Mergui, căci despre el e vorba, este populat.

După primul război anglo-birman din 1824—1826, grupul de insule Mergui din Marea Andaman, ca și provinciile birmane de pe coastă, au trecut în posesia coroanei britanice. Pe hărți, în dreptul noilor cuceriri teritoriale, se afla o remarcă laconică: „Nelocuite”. Dar după câțiva ani, exploratorul William Hamil-

Primele informații într-adevăr autentice despre mokeni au fost culese în 1936 de un geograf-explorator australian. Acesta a arătat într-un raport că mokenii trăiesc tot timpul în bărci, mutându-se pe uscat numai în anotimpul ploios. De obicei aleg niște mici golfuluțe, pe țârmul cărora încropesc niște colibe din frunze și crengi și se îndeletnicesc cu repararea bărcilor. Dar nici exploratorul australian n-a putut cunoaște amănunțit modul de viață al mokenilor. Aceștia, e drept, l-au primit prietenos și chiar i-au construit o colibă. Specialistul australian s-a instalat bucuros în adăpostul oferit ca să-și petreacă în el prima noapte printre mokeni, amintindu-și nu fără ironie de

pletite din frunze de palmier și niște suluri galbene legate la pupa. Cum am aflat mai târziu, erau vele confecționate tot din frunze de palmier.

Deși n-am auzit nici un semnal de alarmă, totuși deodată în bărci s-a iscat panică. Mokenii au sărit iute în apă și au înotat fulgerător până la țârm. După câteva minute s-au mistuit cu toții în hățișurile dese. Am cercetat cu luare aminte bărcile goale și apoi ne-am îndreptat spre mal. Am coborât pe nisipul încă rece și am început să strig în limba malayeză: „Prieteni! Prieteni! Sint prietenul vostru! Prietenul vostru!” A urmat o tăcere adâncă. Am hotărât să aștept. A trecut însă o oră, două, dar din hățiș nu s-a arătat nimeni. Jocul de-a v-ași ascunsele dura prea mult.

În cele din urmă mi-am spus că poate n-ar fi rău să expediez în largul mării șalupa cu cei doi malayezi care mă însoțeau. Speram ca în felul acesta mokenii, văzându-mă singur și neînarmat, să se apropie de mine. Am descărcat deci repede pe țârm lăzile cu orez, conserve, pesmeți și câteva bucăți de pinză luate pentru daruri, după care

DANEMARCA

Țara lui Andersen

Danemarca evocă numai deocamdată figura lui Hamlet. Orașelul Elsinor, cu castelul Kronborg, se află lângă Copenhaga. Și, evident, nu se poate să nu-l vizitezi, să nu privești curtea acoperită cu dale de piatră unde Hamlet a jucat, cu actori ambulante, scena asasinării tatălui său, ca să-i prindă în „capcană” pe ucigași, să nu străbați subteranele de doi kilometri ale castelului, pe unde par că rălăcesc umbrele personajelor tragediei shakespeariene.

Toate detaliile sînt atît de reale, încît se cade să treci cu vederea un „amănunt”: Shakespeare l-a plasat pe Hamlet la Elsinor (acum Helsingör), de fapt mai mult spre a ascunde adevărata adresă a acestuia care, evident, nu era daneză ci britanică...

Dar cine aparține cu adevărat Danemarcei e Hans Christian Andersen. Marele povestitor, fascinantul interlocutor al copiilor din toată lumea e puternic legat de pămîntul acestei țări, de natura ei, de firea locuitorilor. Hans Christian a fost un creator inepuizabil, fantazia i-a fost hrănită de ogoarele și marea Danemarcei, de tihna și pacca orașului natal Odense, de animalele și păsările ei, de calmul oarecum neobișnuit al orașeanului danez, de hărnicia țărânului cumpătat și de albastrul ochilor de marinari.

Acum Odense are un dublu aspect: acela de obișnuit oraș provincial din zilele noastre și de oraș andersenian de care vremea pare că nu s-a atins. Evident, conservarea acestui din urmă aspect a fost făcută cu un scop precis: pentru turiști e mai interesant să vadă casa lui Andersen și împrejurimile ei într-o incremenire aproape idilică. Negustori prevăzători îi dau posibilitatea să bei o halbă de bere într-un mic restaurant din apropiere și să cumperi suvenir. Cînd intri, însă, în încăperile unde a trăit scriitorul uiți de înși cu spirit întreprinzător și te culunzi în lumea pură, fermecată a basmelor. Această lume a fost făurită de un bărbat înalt, puțin adus de spate, cu părul lung și nas mare. Acesta a scris, a desenat și a decupat figurine caraghioase din hirtie. Și în tăcerea căsuței și a orașelului, în ritmul lent de viață al acestei țărișoare, care chiar și în vremea aceea putea fi străbătută în lung și-n lat în numai câteva zile, au năvălit cai în galop frenetic și zăngănit de săbil, pădurile au început să vuiască, iar valurile mării să se înalțe spumegînd. De multe ori însă povestitorul zimba și reț și de sub pana lui prindeau să iasă istorioare ironice și înțelepte despre regi proști și oameni de rînd isteți, despre oameni răi și buni. Și despre copii care asteaptă să fie fericiți și o merită din plin.

Autorul povestirilor a devenit încă în timpul vieții un simbol al Danemarcei, geniul ei bun, un minunat sol al ei în toate colțurile lumii. Încît acum se poate spune că pentru țara lui nu e ușor să fie patria lui Andersen...

M. Mihailov

L. Sergheeva

Femeile sînt vislașe excelente.

poveștile care circulau despre nefcrederea în străini a acestui trib. Cînd s-a trezit, însă, a doua zi dimineața a constatat că mokenii dispăruseră. După îndelungi și sterile căutări, exploratorul a trebuit să renunțe să-i găsească. În felul acesta, principala întrebare: de ce duc mokenii un mod de viață nomad, rătăcind mereu prin puzderia de insule răspindite pe o distanță de 400 km, a rămas fără răspuns.

În perioada care a urmat, printre etnografi a prins tot mai mult relief ideea că membrii acestui trib sînt urmași ai populației băștinașe din Malacca, care — alungată cîndva de pe teritoriile ei de niște triburi războinice — și-a găsit adăpost în arhipelagul Mergui. Cum însă nici în noua lor patrie mokenii n-au fost lăsați în pace de pirați, contrabandiști și diverși aventurieri, ei au început să rătăcească pe mare fără să rămînă mult timp într-un loc.

Geograful francez de origine rusă Pierre Ivanov socotea totuși că acest punct de vedere, aproape unanim acceptat, nu dădea un răspuns satisfăcător la întrebare. Căci arhipelagul Mergui și marea care-l înconjoară n-au mișunat niciodată de pirați (spre deosebire, de pildă, de strimtoarea Malacca sau de Marea Chinei de Sud). Nu, enigma mokenilor era alta. Și ca s-o elucideze, geograful a hotărît să plece la fața locului.

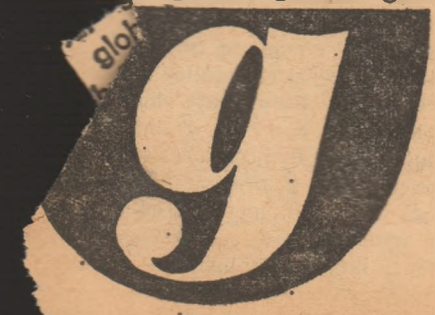
„Intenția mea a fost însă mult mai greu de realizat decît mi-am închipuit, a recunoscut mai târziu Ivanov. Zile întregi am cutreierat întinderile de apă dintre insule cu o mică șalupă, dar nici urmă de mokeni. Uneori îmi venea și mie să cred că aceștia ar fi niște năluci. Dar un bătrîn negustor, pe care l-am cunoscut pe coasta Birmaniei, mi-a sugerat soluția salvatoare. Mokenii puteau fi întîlniți mai degrabă lângă sursele de apă potabilă, cum ar fi, bunăoară, insula Aladdin.

„Timp de patru zile la rînd, o dată cu răsăritul soarelui am intrat, cu motorul oprit, în golful din preajma insulei și de fiecare dată ne-am întors fără nici un rezultat. În cele din urmă, însă, perseverența ne-a fost răsplătită. La circa cincisprezece metri depărtare de țârm se legăneau pe apă opt bărci. În ciuda temerilor mele, duduțul surd al motorului ambarcațiunii noastre n-a alarmat pe nimeni. După câteva minute am putut vedea deasupra bărcilor niște acoperișuri îm-

on a publicat în „East India Gazette” un amplu articol în care arăta că insulele Mergui erau populate de „un trib foarte temător, deosebit ca înfățișare de cel și de malayezi”. Pescarii de prin partea locului îi spusese exploratorului în timpul musonului nord-estic, că se ascundea în junglă și cădea într-un soi de letargie. Afirmatiile lui Hamilton au stîrnit însă zimbete sceptice în cercurile științifice. Savanților nu venea să creadă în existența unui trib imposibil de găsit, și încă într-o zonă atît de animată. Încît descoperirea lui William Hamilton a fost dată uitării bună bucată de vreme.

Tribul a fost descoperit a doua oară în începutul secolului nostru. Dar și de atunci dată, în descrierile făcute după întîrările unor neguțători chinezi și contrabandiști malayezi, adevărul se împletea strîns cu fabulația. În funcție de înțelegerea lor, autorii „istorisirilor autentice” despre mokeni — cum se numește tribul — atribuiau autorilor cele mai incredibile însușiri: deși sălbatici, care nu cunosc scris și nu știu să pescuiească, mokenii pot totuși rămîne ore întregi sub apă și, plus, pot deveni invizibili la apariția străinilor.

globul
globul globul
globul globul globul
globul globul globul
globul globul globul
globul globul globul
globul globul globul
globul globul globul
globul globul globul
globul globul globul

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

ARGHIR GEORGETA — Constanța: Nevii atrofici comedonieni sint o afecțiune congenitală, din păcate recidivantă. Dacă crioterapia (zăpada carbonică) nu a dat rezultate (sint necesare mai multe sedințe!), încercați diatermocoagularea bipolară cu un curent de intensitate mai mare.

COSTEL — Brașov: Izometria este o metodă modernă de antrenament pentru dezvoltarea forței musculare, urmărind îngroșarea, deci creșterea secțiunii transversale a mușchilor membrilor superioare sau inferioare, prin punerea în tensiune fără scurtarea lor. Antrenamentul prin contracții izometrice se realizează în cadrul cabinetelor de medicină sportivă și constă în menținerea de fiecare dată timp de mai multe secunde a unei tensiuni musculare maxime împotriva unei rezistențe de neînvinș. V-o recomandăm deci și dumneavoastră.

MIRCEA PAUL — Brașov: 1) Împotriva debilității fizice se recomandă un tratament combinat cu hormoni anabolizanți (Naposim, Madiol, Steranabol), Ser neurotonic, serii de 12 fiole, Remineron — granule, vitamina B₆, B₁₂, Complex B, conform indicațiilor din prospect. 2) Citii răspunsul dat sub Costel — Brașov.

MARINESCU CONSTANTIN — Timișoara; **V. BĂTRINU** — București, **I.L.R.** — București; „**UN SPIN, UN TRANDAFIR**” — Oradea: În erecțiile slabe se recomandă: Rp. Stricnină nitrică 0,03 g, calciu glicerofosforic, fier lactic, fitină, câte 10 g., extract și pulv. liquiriția g.s. pentru 60 pilule. D. S. 3 pilule/zi. De asemenea, Testolent 1 fiolă la 21 zile l.m. Împotriva ejaculării precoce: sulfat de magneziu în injecții i.v. o fiolă/zi (X—XII fiole). Pentru diminuarea excitațiilor locale ale glandului, utilizați un unguent

anestezic (pomadă cu xilină 5%) și un comprimat de Tioridazin cu o oră înainte de momentul oportun.

GEORGESCU CLEOPATRA — București: Papiloamele genitale sau — cum se mai numesc — vegetațiile veneriene — sint niște excrescențe de culoare roșie-cenușie, localizate la bărbați pe gland, iar la femei la nivelul orificiului vaginal. Agentul patogen este un virus filtrabil. Aceste mici tumori, neglijate mai ales de persoanele care nu respectă igiena locală, se inflamează și se macerează producind dureri locale. Tratamentul este chirurgical, prin raclarea papiloamelor. Se poate încerca și radioterapia. Pentru distrugerea vegetațiilor mici se pot utiliza nitratul de argint 20% sau badijonări ale vegetațiilor cu pulbere de podofilină în suspensie de ulei de parafină 25%. După 6 ore se spală regiunea respectivă și se pudrează cu talc. Se poate utiliza și pomadă cu podofilină, în aceeași concentrație.

DEAK ION — Com. Livada, jud. Arad: 1) Sindromul coastelor cervicale se datorește iritației plexului nervos cervicobrahial prin prezența unei coaste bilaterale care se articulează cu apofiza transversală a vertebrei a 7-a cervicală, exercitind o compresiune asupra nervilor respectivi. Tratamentul poate fi paleativ (medical) sau radical, în care este necesară intervenția chirurgicală cu suprimarea coastelor supranumerare; în felul acesta durerile dispar imediat. 2) Senzația persistă ceva timp după vindecare. Totuși este bine să consultați un o.r.l.-ist, iar ca antiseptic utilizați Faringosept. 3) Există nenumărate rețete împotriva cheliei și tot atâția... chell. Să vă recomandăm totuși și noi un tratament. De fricționat seara pielea capului cu următoarea formulă: Rp. Anestezină 3,75 g, acid salicilic 12 g, tinctura capsici, tinctura chinase, tinctura cantarida, câte 30 g., liq. Hoffmann ad 300 g. De asemenea de spălat părul de două ori pe săptămână cu Bromocet, o lingură la un litru de apă.

CU PRILEJUL ANULUI NOU UNIUNEA CENTRALĂ A COOPERATIVEI DE CONSUM ȘI ORGANIZAȚIILE SALE VĂ UREAZĂ

GALLUS

VOPSEȘTE ȚESĂTURI DIN MĂTASE, BUMBAC, LINĂ, ROCHII, HAINE, BLUZE

1 NEGRU
15 VIOLET
6 VERDE OLIV
18 GRI TOP
3 BLEU VERT
25 CARMIN

ȘI ÎN ORICE ALTE CULORI ȘI NUANȚE

Respectați modul de întrebuințare Indicat pe fiecare plic „GALLUS”

● Consultați tabelele de culori „GALLUS” ●

Cooperativele meșteșugărești din județul Buzău execută prin unitățile de deservire a populației:

COOPERATIVA „SPORUL” BUZĂU ȘI COOPERATIVA „SOLIDARITATEA” RÎMNICU SĂRAT:

lenjerie de pat și de corp, cusături cu alesătură, covoare tip oriental și covoare românești țesute în gherghief, diverse articole pentru copii și nou-născuți, tricotate.

COOPERATIVA „MUNCITORUL” BUZĂU:

plăpumi, confecții, îmbrăcăminte, lenjerie, articole de uz casnic din lemn, manechine croitorie și vitrină, mobilă.

I.L.S. „11 IUNIE” GALAȚI

Str. M. V. G. Nicănu nr. 16

Produce și livrează fără repartiție următoarele produse: gălci zincate, pașuri pentru copii, jaturi tip spital, internat etc., timplărie metalică (uși, ferestre), cazmale, lopeți, greble.

Prizonier în „Turnul diavolului”

(Urmare din pag. 4-a)

la trei sute de metri de la poale stinca era învăluită într-o perdea groasă de ceață. Să se oprească sau să continue drumul? se întrebară alpinistii. În cele din urmă Durrance hotărî totuși să nu dea înapoi.

„Așa se face, a povestit Hopkins după aceea, că tocmai în clipa cînd mă împăcasem cu gîndul că mai trebuia să petrec o noapte pe extrem de inospitalierul pisc, la marginea stîncii se ivi „ceva” care semăna cu un chip de om. Și dacă n-ar fi rostit două înjurături zdravene, pe care fantomele nu le cunosc desigur, mi-aș fi spus că arătarea din fața mea era o nălucă venită să-mi țină de urît.”

Coborîrea s-a desfășurat fără dificultăți. Așa cum a relatat Hopkins ulterior, a fost „înfășat, ca un prunc, într-un fel de plasă de pescuit, numită leagăn alpinistic, și readus cu mari precauții pe pămînt”. E adevărat, însă, că cel mai cumplit moment l-a trăit — cum a arătat el într-un reportaj — acolo, pe pămînt, cînd zeci de ziaristi, rupînd cordonul de polițisti, s-au repezit buluc spre parașutistul salvat. „Abia în clipa aceea mi-am dat seama cu adevărat ce e panica, a povestit Hopkins. Mă încumetasem să mă lansez cu parașuta pe o pistă cît o față de masă, să rămîn acolo aproape o săptămînă în compania șoarecilor, să fac un drum de circa 400 de metri șlefuit cu propriu-mi trup piatra zgrunțuroasă, și toate acestea pentru ca să fiu aproape călcat în picioare de un cîrd de reporteri dezlănțuiți. Poate fi ceva mai supăraător?”

— Aș vrea numai să-ți urez : La mulți ani !
Desen de V. Soloviov

Pentru cei ce se căsătoresc

Căsătoria are riscurile ei. Și încă destul de mari. Gândiți-vă : în fiecare zi un mare număr de oameni își leagă soarta de un alt mare număr de oameni, fără să știe dinainte dacă pot sau nu să respecte legile nescrise ale alianței numită căsătorie.

Înțeleg că nu-i de loc ușor să-l pui pe viitorii soți la încercare. Cum să „modelezi” viitoarea lor viață în doi ? Cite ceva se poate totuși experimenta. De pildă, să instalezi mirele și mireasa într-o cameră de la etajul IV fără lift, cu chiuveta infundată, iar baia și bucătăria în folosință comună cu vreo două familii cu copii sub zece ani și un ciine zglobiu. E un test foarte eficace.

Totuși, cea mai bună încercare rămâne clasicul test scris. După opinia psihologilor, principalele cauze care generează discordia sînt banii, sentimentele și părinții părților în cauză. Se știe, însă, că de foarte multe ori și vorbele au o însemnătate la fel de mare ca faptele. De aceea candidații la căsătorie sînt datori să demonstreze că nu vor rosti niciodată fraze de tipul acestora :

— Și chiar sustii că ai absolvit școala medie ? Nu s-ar spune, după felul cum te exorimi.

Sau :
— Nu-i așa că chiftelele astea sînt de alaltăieri ?

Poate că n-am să știu să reproduc toate propozițiile care n-ar trebui rostite niciodată de soți. Unele dintre ele însă îmi sînt binecunoscute. Încît pe baza lor, am elaborat un test special destinat holțelor și celibatarilor. Testul se află încă într-o fază experimentală, de aceea precizez că ultimul răspuns e cel corect. Începem :

Pentru bărbați

Cum trebuie să răspundă la următoarele întrebări sau observații ale soției :

1. *Îmi închipui că ți-ar plăcea să gătesc la fel de bine ca Emma ?*

A. Fie și pe jumătate, și tot aș fi mulțumit.

B. Sînt convins că ai putea să gătești ca dînsa, dar nu-ți place să-ți bați capul cu gospodăria.

C. Ba de loc ! Mi s-ar face lehamite de atîtea sosuri și apoi am auzit că soțul ei s-a și îmbolnăvit de ficat.

2. *Mă tubesti ca în prima zi de căsătorie ?*

A. Da, da...

B. Doamnă Dumnezeu, de cite ori să-ți spun că da ?

C. Întrebarea ta mă pune pe gînduri, iubito. Înseamnă că nu mă pricep să-ți arăt ce mult te iubesc.

3. *Pentru Dumnezeu, închide televizorul nu mai suport blestematul ăsta de fotbal !*

A. Dacă închid, aud bombănelile tale.

B. Cînd ascuți orăcălelele cîntăreților tăi preferați îmi vine să-mi iau cîmășii, dar înghit și tac.

C. Iartă-mă, scumpo. Uite că mă duc în camera cealaltă și ascult meciul la radio.

4. *De la o vreme nu prea vorbești cu mine !*

A. Pentru că nu te interesează decît notele plozilor, blestemata aia de mașină de spălat și păcătosul ăla de lăptar, care nu știe decît să lase urme pe linoleum.

B. Cum adică nu vorbesc ? Acum, de pildă, ce fac ? Mimez ?

C. Îmi place așa de mult să te privesc în tăcere ! Pe zi ce trece îmi dau seama că ești tot mai frumoasă !

Pentru femei

Cum trebuie să răspundă la următoarele replici ale soțului :

1. *Unde dracu' îmi sînt batistele ?*

A. Doar nu-ți închipui că le-am înghițit !

B. Dacă vrei să ai batiste curate învață să le pui pe cele murdare acolo unde ți-am spus de un milion de ori să le pui. Dar cînd îți spun ceva îți intră pe o ureche și îți iese pe cealaltă.

C. Ia batista mea. E curată. Pînă te întorci le găsesc pe ale tale.

2. *Noua soție a lui e foarte drăguță.*

A. Toate soțiile noi sînt drăguțe. Ghinionul tău e că soția ta nu e nouă.

B. Păcat că are mustați.

C. Am observat că se însoară numai cu femei drăguțe.

3. *Iar bocești ? Ce s-a mai întîmplat ?*

A. Am muncit trei ore ca să-ți prepar o masă gustoasă și tu nici măcar nu mi-ai spus o vorbă bună. Mi-am schimbat pieptănătura și tu n-ai observat ! A plouat toată ziua, copiii au stat în casă și m-au înnebunit ! Și tu nu te-ai oferit să mă ajuți !

B. Aș vrea să mă mărit cu Onassis, să locuiesc pe insula Scorprios, să fiu servită de sute de servitori și să am la dispoziție un avion personal.

C. Pentru că sînt proastă și nu-mi dau seama că ar trebui să rîd, nu să plîng. Hai, sărută-mă, pe urmă scoate te rog căldărea cu gunoi. Între timp am să pun masa.

Un ultim avertisment : dacă, totuși, optați întotdeauna pentru răspunsul

— În schimb la anul n-o să mai avem bătoie de cap cu bradul.
Desen de M. Vaisbord

cel mai potrivit, nu uitați că veți apărea atît de desăvîrșit(ă), încît veți risca să vă călcați pe nervi partenerul (partenera). Perfecțiunile ambulante e mai bine să rămînă celibatari(e).

(Din „Literaturnaia Gazeta”)

Inovație

Natalia Nikolaevna venea acasă înaintea soțului. Era o persoană cultă și veșnic încărcată cu sacoșe. Cum ajungea acasă se apuca de gătit. Spăla și curăța carnea, o dădea prin mașină, adăuga piine înmuiată în apă și un ou bătut, apoi curăța cartofi, îi tăia fideluță, încingea tigala ș.a.m.d.

Între timp sosea și Lev Leopardici. Își puna pijamaua de catifea și papucii, apoi savura delicioasele chiftele și cartofii aurii. În cele din urmă se așeză în fotoliu și-i citea pe Homer și pe Adam Smith în original.

Iar Natalia Nikolaevna minuia cu înfrigurare sîrma pentru spălatul vaselor, curăța cu o scobitoare resturile de carne din sîta mașinii de tocat ș.a.m.d.

Lev Leopardici își ridica nivelul cultural în fotoliu. Natalia Nikolaevna și-l cobora în bucătărie.

Dar într-o bună zi i-a spus soțului ei :

— Crezi că nu mi-ar plăcea și mie să-l citesc pe Adam Smith în original ? Crezi că nu m-am săturat să stau la coada țigăii ? Vol, chimiștii, ați face bine să inventați niște tablete nutritive, să nu ne mai chinuim atîta cu mîncarea.

„Are perfectă dreptate” — și-a spus Lev Leopardici. A doua zi și-a adunat aspirații și laboranții și le-a trasat sarcina să creeze mult rîvnite tablete nutritive care să înlocuiască tradiționalul și greoiul mod de alimentație. Colectivul de cercetători s-a achitat strălucit de misiune, elaborînd o tehnologie simplă și ingenioasă : puțin hidroxid de calciu și bioxid de zinc, niște acid ribonucleic, cîteva picături de trinitrotoluen și beladonă — toate amestecate, introduse în centrifugă, apoi uscate și presate.

Lev Leopardici a adus acasă, într-o punguță, primele tablete experimentale. S-a instalat în fotoliul lui favorit, iar Natalia Nikolaevna s-a așezat pe brațul fotoliului. Apoi au ronțit tablete, gîngurînd ca o pereche de porumbel.

Tabletele erau gustoase și sățioase. Natalia Nikolaevna a petrecut astfel prima zi de odihnă din căsnicia ei.

Decamdată, miraculoasele tablete n-au intrat încă în producția de serie. Dar sînt nelipsite din casa lui Lev Leopardici.

Natalia Nikolaevna vine acasă înaintea soțului ei, încărcată cu sacoșe pline cu substanțe chimice. Se apucă imediat de treabă. Spală cristalele de hidroxid de calciu, dă trinitrotoluenul prin mașina de tocat carne, pune la muiat extractul de beladonă în acid ribonucleic, presară amestecul astfel obținut cu bioxid de zinc și introduce totul în centrifugă. Rezultă un praf alb pe care Natalia Nikolaevna îl așează în forme minuscule.

Între timp sosește și Lev Leopardici. Inghite vreo cîzeci tablete și, mulțumit și sătul, se afundă în fotoliul lui favorit spre a-l citi în original pe Homer sau pe Adam Smith.

Iar Natalia Nikolaevna își vede de treabă în bucătărie. Spală cu înfrigurare eprubetele, freacă retortele, curăța cu o scobitoare sîta centrifugei. Dar grozav ar vrea să-l citească și ea pe Adam Smith. Fie și în traducere.

M. Vilenski

Ca acasă

Ne aduceam la lucru sandvișuri. În pauza de prînz ne adunam în jurul ceanicului electric și luam o gustare frugală. În fiecare lună stringeam cîte zece copeici pentru o cutie mare de ceai indian.

— Sandvișuri, mereu sandvișuri ! s-a plîns într-o zi un coleg. Mai bine să ne cumpărăm o plită electrică și să ne facem niște colțunași cu carne, o nebunie !

Ideea ne-a suris. Am dat fiecare cîte zece copeici și ne-am cumpărat o plită electrică și o cratiță (în ce era să ne fierbem colțunașii ?). Apoi am mai dat cîte zece copeici și ne-am luat furculițe. Și farfuri. Întîi întinse, pe urmă adînci. Cuiva i-a venit ideea să prepare la repezeală o supă de oase. A trebuit deci să ne luăm și niște linguri. În felul acesta noi, burlacii, nu ne mai pierdeam timpul acasă cu preparatul mîncării.

În ajun de Anul Nou am organizat o mică petrecere. Dar unde s-a mai pomenit petrecere fără vin ? Am dat cîte zece copeici și am cumpărat pahare.

• umor •
• umor umor •
• umor umor umor •
umor umor umor umor
ior umor umor umor umor
umor umor umor umor
nor umor umor umor umor
r umor umor umor umor
mor umor umor umor umor

Pe urmă am scos din bibliotecă două bibliorafuri, un îndreptar și dicționarul enciclopedic în trei volume și în locul lor am amenajat un bar. Noi, bărbații, am început să ne simțim ca acasă. Toți erau mulțumiți. Cu o oră înainte de masă femeile se dispersau prin magazine și pregăteau dejunul. Au început și ele să se simtă ca acasă. Ba și-au adus chiar papucii și lucrul de mîna. Eu mi-am adus de acasă aparatul de ras electric. Pe urmă mi-am dat seama că o cămașă de nailon spălată în chiuveta biroului se usucă foarte repede pe cuierul din același birou. Deci încă o oră cîștigată din timpul meu liber.

Foarte curînd am înțeles că sertarele biroului meu pot fi un excelent șifonier. Încît mi-am transferat acolo lenjeria. Ceva continua însă să mă rîdă : pierdeam prea mult timp cu drumul la și de la serviciu. Într-un moment de inspirație mi-a venit ideea să dorm pe canapeaua din antecamera directorului. Întimplarea a făcut că și Irocica locuia foarte departe.

În ziua căsătoriei noastre colegii ne-au făcut cadou un frigider, iar părinții o plapumă. N-avea nici un rost să ne cumpărăm televizor ; directorul nostru, Ivan Ivanovici, ne-a dat voie să folosim aparatul din biroul lui. Iar cînd s-a născut fiul nostru, Mișa, i-am instalat pătuțul în bibliotecă. Tot acolo s-a mutat și soacră-mea, care pînă atunci locuise la arhivă. Socrul meu tocmai ieșise la pensie și se instalase în cabina portarului. Serile ne adunam cu toții în sala de ședințe. În fiecare sîmbătă ne veneau musafiri. Îi primeam în antecamera directorului. Irocica îmbrăcase fotoliile în stambă (importată din Afganistan) iar pe ușa capitonată atîrnase tabloul „Polană cu mesteceni”. Pereții coridorului îi împodobisem cu ghivece din ceramică colorată, din care atîrnau fire de asparagus.

Și totuși, nu eram mulțumiți. Ne deranjau telefoanele interminabile, alergătura curierilor, horderle de solicitanți. Am dat instituția în judecată, cerînd să mi se elibereze spațiul de locuit și să mi se plătească drept daune materiale seiful care zăcea nefolosit în secția administrativă și serviciul de ceai. Am cîștigat procesul și instituția noastră a trebuit să-și caute alt sediu.

Încît acum ne hrănim iar cu sandvișuri.

E. Abramov

— E mai bine...